

การสำรวจความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการรายงาน
อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาแผนไทยของ
เภสัชกรและแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล

นางสาวณิพัทธ์ ทองสมบัติพานิช
นางสาวสนธิพร นิลสนธิ

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2560

การสำรวจความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการรายงาน
อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาแผนไทยของ
เภสัชกรและแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล

นางสาวฝนทิพย์ ทองสมบัติพานิช
นางสาวสนธิพร นิลสนธิ

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2560

SURVEY OF KNOWLEDGE, ATTITUDE AND
PRACTICE TOWARDS ADR REPORTING AMONG
HOSPITAL PHARMACISTS AND
TRADITIONAL MEDICINE PRACTITIONER

MISS FONTHIP THONGSOMBUTPANITCH
MISS SONTHIPORN NILSONTHI

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULFILMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY

2017

โครงการพิเศษ

เรื่อง การสำรวจความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการทำงานอาการไม่พึง
ประสงค์จากการใช้ยาแผนไทยของเภสัชกรและแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล

ลายเซ็น

.....
(นางสาวฝนทิพย์ ทองสมบัติพาณิชย์)

ลายเซ็น

.....
(นางสาวสนธิพร นิลสนธิ)

ลายเซ็น

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มนทร์ดี มานะธรรม์ อาจารย์ประจำภาควิชาเภสัชกรรม)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ลายเซ็น

.....
(อาจารย์ ศิตาพร ยั่งยืน)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ลายเซ็น

.....
(เภสัชกรหญิง วิวรรณ วรกุลพาณิชย์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

การสำรวจความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยาแผนไทยของเภสัชกรและแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล

ฝนทิพย์ ทองสมบัติพาณิชย์, สนธิพร นิลสนธิ

อาจารย์ที่ปรึกษา : มนทร์มณี ถาวรเจริญทรัพย์*, ศีตาพร ยังกง*

*ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ภญ. วิวรรณ วรกุลพาณิชย์**

สถาบันวิจัยการแพทย์แผนไทย**

คำสำคัญ อาการไม่พึงประสงค์, ยาแผนไทย, ความรู้ ทักษะและประสพการณ์ในการรายงานอาการไม่พึงประสงค์

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความรู้ ทักษะและประสพการณ์ในการรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากยาแผนไทยในเภสัชกรและแพทย์แผนไทย ตลอดจนศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากยาแผนไทย โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เภสัชกร และแพทย์แผนไทยที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลที่ได้รับการคัดเลือก 205 โรงพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า มีการตอบกลับ 182 ฉบับ (ร้อยละ 44.4) โดยเป็นเภสัชกร 100 คน (ร้อยละ 54.9) แพทย์แผนไทย 81 (ร้อยละ 44.5) และมี 1 คนเป็นทั้งเภสัชกรและแพทย์แผนไทย (ร้อยละ 0.5) จากการศึกษา เภสัชกรและแพทย์แผนไทยเคยมีประสพการณ์ในการรายงานอาการไม่พึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน โดยพบว่าร้อยละ 34 และ ร้อยละ 27 ของเภสัชกรและแพทย์แผนไทยเคยรายงานอาการไม่พึงประสงค์จากยาแผนไทย ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่ที่ไม่เคยรายงาน ได้แก่ ไม่พบอาการไม่พึงประสงค์ตลอดจนอาการไม่พึงประสงค์ที่พบไม่รุนแรง ในส่วนของความรู้พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบเกี่ยวกับคำนิยามของอาการไม่พึงประสงค์ที่รุนแรง และระยะเวลาการรายงานอาการไม่พึงประสงค์ที่รุนแรง ทั้งนี้พบว่าเภสัชกรและแพทย์แผนไทยมีความรู้เฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (15.48 และ 11.93 ตามลำดับ $p < 0.001$)

Abstract

Survey of knowledge, attitude and practice towards ADR reporting among hospital pharmacists and traditional medicine practitioner

Fonthip Thongsombutpanitch, Sonthiporn Nilsonthi

Project advisor: Montarat Thavorncharoensap*, Sitaporn Youngkong *

*Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University.

Keyword: Pharmacovigilance, knowledge, attitude, adverse drug reaction, traditional medicine, ADR

The objectives of this study were to evaluate knowledge, attitude, and practice towards adverse drug reactions reporting among hospital pharmacists and traditional medicine practitioners. The questionnaires were sent directly to hospital pharmacists and traditional medicine practitioners in selected 205 hospitals. Of 410 questionnaire sent out 182 were completed, resulting in the response rate of 44.4%). Of the total respondents, 100 were pharmacists while 81 were traditional medicine practitioner and 1 was both pharmacists and traditional medicine practitioner. Traditional medicine practitioners and pharmacists were not different in terms of experiences in ADR reporting (34% and 27% of pharmacist and traditional medicine practitioner have ever reported ADRs). The common reasons for never report were that they did not come across the ADRs or detected ADRs were not severe. In terms of knowledge, many respondents did not know the definition of severe ADR and timing for ADR reporting. Significant difference was found between the 2 groups in terms of their knowledge score (15.48 VS 11.93, $p < 0.001$). Knowledge is the significant factor associated with ADR reporting.